

Bài 5

GIỐNG VÀ CHỌN GIỐNG CA CAO

Kiến thức cơ bản

1. Tầm Quan Trọng Của Việc Chọn Giống Và Sử Dụng Giống Tốt

Giống là tư liệu sản xuất đặc biệt, việc chọn và sử dụng giống tốt sẽ giúp nông dân có được năng suất cao và phẩm chất tốt, tiết kiệm chi phí sản xuất. Thêm nữa, chọn giống phù hợp còn góp phần hạn chế gây ô nhiễm môi trường do giống có khả năng chống chịu được sâu bệnh giảm bớt sử dụng thuốc hóa học.

2. Phân Biệt Cây Thực Sinh Và Cây Ghép

CÂY THỰC SINH

- Cuống lá dài
- Các lá mọc xoắn ốc xung quanh thân chính
- Nhìn từ trên xuống các lá mọc đều các hướng.

CÂY GHEP

- Cuống lá ngắn hơn.
- Các lá mọc 2 hàng đối cách trên thân chính.
- Nhìn từ trên xuống các lá mọc về 2 hướng.

3. Ưu Nhược Điểm Của Việc Trồng Cây Thực Sinh, Cây Ghép

3.1. Ưu điểm

CÂY THỰC SINH

- Giá cây giống rẻ.
- Dễ làm giống, đáp ứng nhanh với số lượng nhiều
- Ít phân cành giảm công dọn tỉa
- Giai đoạn đầu sinh trưởng mạnh, dễ trồng.

CÂY GHÉP

- Duy trì được các đặc tính tốt, mong muốn về năng suất, chất lượng.
- Độ đồng nhất cao.

3.2. Nhược điểm

CÂY THỰC SINH

- Không dự đoán được đặc tính về năng suất, chất lượng.
- Lô giống có tỉ lệ không đồng nhất về tính kháng bệnh, các đặc tính năng suất chất lượng, thời gian cho trái...

CÂY GHÉP

- Sản xuất giống đòi hỏi có kỹ thuật.
- Giá cả cây giống cao, số lượng có giới hạn.
- Thân bụi, phân cành thấp khó trong việc tạo hình và tạo tán.

Tóm lại:

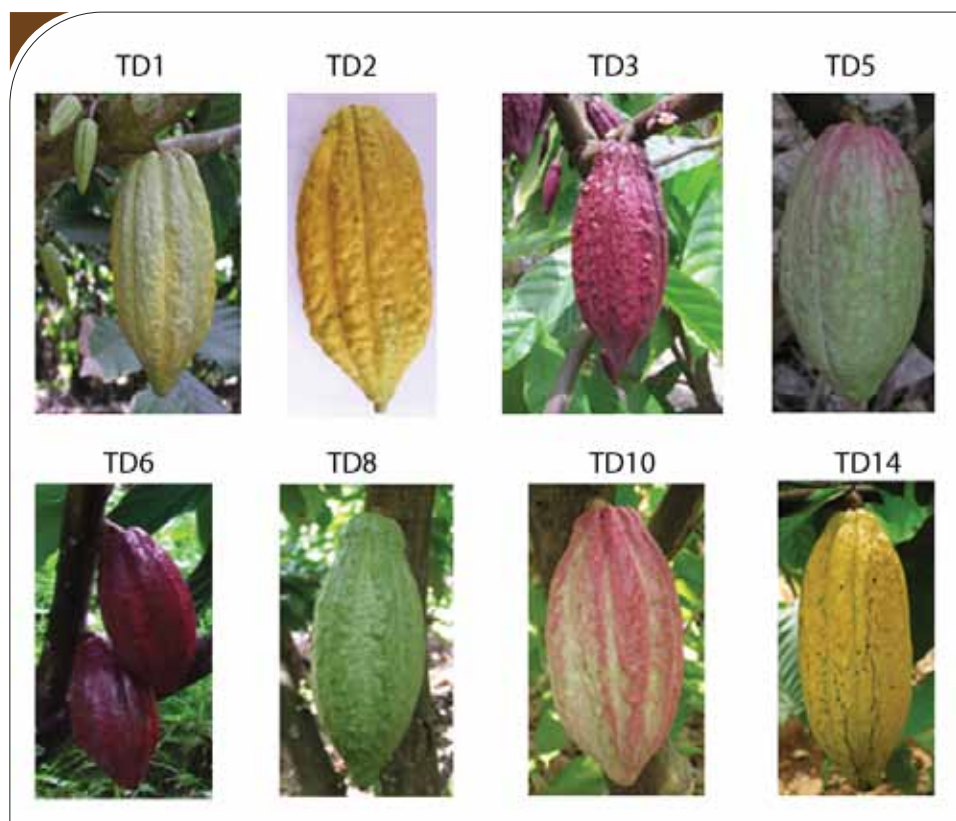
Vì cây giống ghép có những ưu điểm về năng suất, chất lượng nên loại cây này được khuyến khích đưa vào sản xuất.

4. Giới Thiệu Các Dòng Ca Cao Được Công Nhận Tại Việt Nam

Năm 2005 Bộ Nông Nghiệp & PTNT công nhận 8 dòng ca cao là giống quốc gia TD1, TD2, TD3, TD5, TD6, TD8, TD10, TD14.

CÁC DÒNG CA CAO ĐƯỢC CÔNG NHẬN

5. Tiêu chuẩn Cây Ca cao ghép chất lượng

- Đảm bảo đúng giống, có nguồn gốc/ xuất xứ rõ ràng.

- Cây khỏe mạnh, cứng cáp, thân thẳng không bị gãy hay trầy xước, gốc không bị sưng phù, nứt.

Chiều cao cây tính từ vị trí ghép khi xuất vườn tối thiểu đạt 25- 30cm

- Bộ lá xanh tốt, có 8 lá đã thành thực.

- Có duy nhất một thân ghép để sau này phát triển thành 1 thân chính khỏe và mọc thẳng thuận lợi cho việc tỉa cành tạo tán.

- Đường kính thân tại vị trí ghép 5mm.

- Cây không bị sâu bệnh đang lây nhiễm, không có triệu chứng thiếu dinh dưỡng hay ngộ độc khác.

- Bầu ni lông màu đen, cỡ túi: 12 cm x 28 cm để đảm bảo cho rễ phát triển tốt, không bị dị hình.

6. Mua Cây Giống Ca Cao Để Trồng

Khi mua cây giống ca cao cần phải lưu ý các điểm sau:

- Cây giống đạt tiêu chuẩn chất lượng
- Chọn mua cây giống được sản xuất từ các cơ sở, cá nhân có uy tín, được xác nhận bởi cơ quan có thẩm quyền.
- Chọn các giống đã được Bộ và Sở ngành chuyên môn công nhận
- Chọn cây giống không có lá non để trong vận chuyển không bị gãy, dập.
- Chọn ít nhất 4 – 5 dòng/giống ca cao khác nhau để trồng trong vườn vì các lý do sau :
 - Mỗi dòng/giống ca cao có khả năng chống chịu sâu bệnh khác nhau, nên trồng nhiều dòng để giảm khả năng lây lan và phát triển sâu bệnh thành dịch trong vườn.
 - Ca cao là loài cây thụ phấn chéo nhờ côn trùng nên trồng nhiều dòng/ giống sẽ tăng khả năng phấn và hoa của các dòng khác nhau có cơ hội gặp được nhau. Điều này sẽ giúp tỷ lệ thụ phấn cao hơn.
 - Tỷ lệ các dòng ca cao phải tương đương nhau hoặc tỷ lệ các dòng TD3, TD6, TD8, TD9 có thể cao hơn riêng đối với khu vực Tây nguyên.

Tóm lại: Chọn và sử dụng giống phù hợp sẽ giúp cây sinh trưởng, phát triển nhanh cho năng suất cao, ổn định và phẩm chất tốt.

Kế hoạch bài giảng

1. THÔNG TIN CHUNG

1. Mục tiêu:

Sau khi bài này nông dân sẽ biết:

- Tầm quan trọng của việc chọn, sử dụng giống phù hợp.
- Phân biệt được cây cao ghép và cây thực sinh.
- Các dòng cao được công nhận và khuyến khích sản xuất
- Chọn cây giống đạt tiêu chuẩn chất lượng.

2. Dụng cụ tập huấn:

- 10 cây giống cao đạt tiêu chuẩn.
- 05 cây thực sinh
- 04 cây giống không đạt tiêu chuẩn: cây nhỏ, cổ rễ bị cong,
- Giấy A1: 10 tờ.
- Bút lông màu : 4 cây
- Hình ảnh các dòng cao được công nhận là giống quốc gia (chuẩn bị sẵn)

3. Địa điểm tập huấn: Lớp học: nhà nông dân

4. Thời lượng: 210 phút kể cả thời gian giải lao.

1. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH TẬP HUẤN

Thời lượng	Nội dung	Cách thực hiện
15 phút	1. Giới thiệu bài học	Thuyết giảng: - Dẫn nhập bài bằng hình vẽ. - Mục tiêu - Nội dung chính
20 phút	2. Tầm quan trọng của việc sử dụng giống tốt, phù hợp	Thảo luận nhóm lớn. <u>Câu hỏi:</u> 1. <i>Vật liệu sản xuất là những loại nào? Vật tư sản xuất là những loại nào?</i> 2. <i>Tại sao nói giống là tư liệu sản xuất đặc biệt?</i> 3. <i>Câu “cổ công không bằng tốt giống” nói lên điều gì?</i> 4. <i>Như vậy, giống có vai trò gì trong sản xuất?</i>
45 phút	3. Phân biệt cây ghép và cây thực sinh	Thảo luận nhóm nhỏ: + Chia nhóm: 4 nhóm + Phát vật liệu (mẫu cây giống, giấy, bút) + Yêu cầu thảo luận: - Chủ đề: “Các anh chị hãy phân biệt sự khác nhau giữa cây ghép và cây thực sinh” - Thời gian: 15 phút + Báo cáo kết quả: - Đại diện nhóm trình bày kết quả. Các nhóm góp ý - THV đúc kết.
40 phút	4. Ưu nhược điểm khi dùng cây giống thực sinh và cây ghép để trồng.	Thảo luận nhóm lớn <u>Câu hỏi:</u> 1. <i>Theo các anh/chị trồng cây giống thực sinh có ưu điểm gì? Nhược điểm gì?</i> 2. <i>Trồng cây giống ghép có ưu điểm gì? Nhược điểm gì?</i> 3. <i>Nên dùng cây giống thực sinh hay cây ghép? Vì sao?</i>
30 phút	5. Giới thiệu các dòng ca cao được khuyến khích sản xuất.	• Nêu 8 dòng ca cao được công nhận (Tham khảo tài liệu “đặc điểm đặc trưng của dòng ca cao”).

15 phút	Giải lao	
20 phút	6. Tiêu chuẩn cây giống	Phát ý tưởng: <u>Chủ đề:</u> “Cây giống ca cao ghép như thế nào là đạt tiêu chuẩn?” - Các nhóm dán ý kiến lên bảng xốp. - Thời gian: 5 phút - THV kiểm tra, tổng kết ý tưởng của các nhóm. - THV nêu và giải thích các tiêu chuẩn cây giống ca cao.
15 phút	7. Chọn mua cây giống ca cao để trồng	Thảo luận nhóm lớn: Câu hỏi 1. “Thường các anh chị mua giống cây công nghiệp ở những cơ sở như thế nào?” 2. Chọn cây như thế nào? 3. Đối với cao trong vườn nên trồng mấy giống? Tại sao ?
10 phút	8. củng cố bài - Đánh giá buổi học	Hỏi đáp: <u>Câu hỏi:</u> 1. Tại sao nên trồng cây ca cao ghép? 2. Hiện nay có mấy giống ca cao được công nhận? 3. Tại sao phải dùng cây giống đạt tiêu chuẩn chất lượng để trồng? Qua kết quả trả lời THV có nhận xét và kết thúc, động viên nông dân áp dụng.